

svojih mislih ugasnil počela metafizike; obsodil se je k temu, da leze vedno le v nižavah realizma in da izgubi slednjič zavest, da je bil poklican do druge vede in do drugega življenja!“ Čičerin je bil prepričan, da se modroslovje povzdigne do novega idealizma, ki bo poživil religijo v družbi in utrdil demokratični ustroj človeške družbe, a tako, da bo dal umskemu delovanju nadvlado nad fizičnim delom. Kot najvišjo stopinjo človeškega duha pa opisuje Čičerin religiozno prepričanje. Razmerje med vedo in vero mu je kakor razmerje med silogizmom in molit-

Po teh načelih je sodil Čičerin tudi o razmerah človeške družbe. Ko je Mommsen izdal svojo brošuro o Čehih, v kateri jih zaničuje kot nižji narod, jo je Čičerin obsodil, in ravno tako je obsojal tudi krivice, ki jih je Rusija storila Poljakom. Zato čudno, da je jagelonsko vseučilišče v Krakovu imenovalo Čičerina za častnega doktorja. „Skozi Poljsko“, je pisal sivolasi modroslovec, „vodi pot nas Ruse do slovanstva, do vsega, kar je vzvišenega v človeštvu, do moči gmotne in moralne . . . Vzajemno zблиžanje teh dveh največjih slovanskih rodov na

„SOKOLI“ PRED MESTNO HIŠO V LJUBLJANI.

vijo. Modroslovje mu je spoznavanje absolutnega, religija pa teženje, čim najtesneje občevati ž njim. A Bog — pravi Čičerin — se človeku razodeva v toliko, vkolikor ga ta more pojmiti; mera občevanja je odvisna od mere spoznanja, in zato je modroslovje uvod k religiji; čim bolj uvaja človeka do spoznanja absolutnega bitja, s tem globljim čaščenjem ga navdaja do Boga, ki je Bog, živi, najvišji Razum, vtelesena Beseda, ki po Kristusu govori k človeku. To je globoki temeljni nazor Čičerinov.

podlagi popolne ravnopravnosti bi bilo za nas tako koristno, da se ne upamo niti verovati v možnost tega zблиžanja; Bismarckovi spisi nam svedočijo, kako so se Nemci tega bali l. 1863.; ne dvomim, da če bi Rusija bila pravična Poljakom, bi povzdignila tudi svojo lastno silo.“

V jeseni l. 1900. se je Čičerinu primerila velika nesreča. V njegovi hiši je nastal požar, in pri tem si je starček nevarno opeknel glavo. Moral je dalj časa ležati, a vkljub trpljenju ni prenehal v literarnem